

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (15×4) – 60 נקודות
פרק שני
אנ:
פרק שלישי
פרק שלישי – (10×4) – 40 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (60 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

1. "טובים השניים מן האחד"

א. שני הפירושים שלפניך עוסקים בשאלה אם ההבדל העיקרי בין גברים לנשים נוגע לתחום הפיזיולוגי (הגופני) או נוגע לאישיות שלהם.

1. " ויבן ה' א-להים את הצלע... לאשה: שתהיה נבדלת ממנו בכלים גשמיים בלבד".

(רבי עובדיה ספורנו, בראשית, ב', כ"ב)

2. " זכר ונקבה ברא אתם: הזכר... אינו דומה כלל בתכונתו לנקבה".

(הרב נפתלי צבי ברלין, הנצי"ב, העמק דבר, בראשית, א', כ"ז)

על פי כל אחד מן הפירושים, כתוב בלשונך מהו ההבדל העיקרי שבין גברים לנשים. (6 נקודות)

ב. (1) על פי הרב צבי יהודה קוק, כתוב במה שווים האיש והאישה.

(2) על פי הרב צבי יהודה קוק, ציין הבדל אחד בין האיש לאישה, והסבר מהי מטרתו של הבדל זה.

(9 נקודות)

2. יצר ויצירה

א. "וירא א-להים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (בראשית, א', ל"א).

על פי המדרש, "טוב מאד" הוא יצר הרע. הסבר מדוע יצר הרע הוא "טוב מאד". (4 נקודות)

ב. (1) מדוע אדם המסתכל במראות לא צנועים עלול לחשוב שאין בכך בעיה?

(2) מהי הסכנה בהסתכלות במראות לא צנועים?

(7 נקודות)

ג. כיצד אפשר להימנע מהסתכלות במראות לא צנועים? כתוב דרך אחת. (4 נקודות)

3. קידושין ונישואין

- א. קריאת הכתובה במעמד החופה נועדה להפריד בין שלב הקידושין ובין שלב הנישואין. מדוע נוהגים להפריד בין שני השלבים האלה? (3 נקודות)
- ב. מהי חופה? כתוב שתי דעות. (6 נקודות)
- ג. כתוב שני מנהגים לזכר ירושלים שנוהגים לעשות במעמד החופה. (6 נקודות)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. כתוב שלוש חובות של האיש כלפי אשתו. (5 נקודות)
- ב. חכמים חייבו את האישה בחובות מסוימות כלפי בעלה. הסבר מדוע חייבו חכמים את האישה בחובות אלה. (5 נקודות)
- ג. בימינו חלו שינויים שהשפיעו על התנהלות המשפחה: אישה יוצאת לעבוד מחוץ לבית ועבודות הבית נעשות באמצעות מכשירים. מהי ההשפעה של שינויים אלה על התנהלות המשפחה? (5 נקודות)

5. בניית הבית

- א. "כי יקח איש אשה חדשה... נקי יהיה לביתו שנה אחת וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח" (דברים, כ"ד, ה'). כתוב את השאלה של הרב משה צבי נריה בנוגע למילים "שנה אחת", והסבר את תשובתו. (6 נקודות)
- ב. (1) ציין שתי דרכי התנהגות של בן זוג, בשלבי ההיכרות בין בני זוג, שיכולות להיות סימן שבן הזוג עלול לנהוג באלימות.
- (2) מדוע אלימות בין בני זוג חמורה יותר מאלימות בין אדם לחברו? (9 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (40 נקודות)

אם למדת פרקים א'-י"א מן החוברת, ענה על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. מצוות עונה

- א. (1) מהי מצוות עונה?
 ב. (2) כיצד מצוות עונה תורמת לקשר שבין איש לאשתו?
 (6 נקודות)
- ג. על פי הרמב"ם, כתוב שני דברים שאדם צריך להקפיד עליהם בזמן קיום חיי אישות. (4 נקודות)

7. טומאה וטהרה

- א. "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה).
 המדרש שואל מדוע כתוב בפסוק "ימים רבים", הרי מדובר רק בשבעה ימים.
 מהי תשובת המדרש על שאלה זו? (3 נקודות)
- ב. (1) מה עלול לקרות כאשר בני זוג פוסקים לעצמם הלכה בענייני אישות ולא פונים לרב?
 (2) ציין שני בעלי תפקידים (מלבד רב) שאפשר להתייעץ איתם בענייני אישות ומשפחה.
 (7 נקודות)

8. כיסוי ראש

- א. בנוגע לכיסוי הראש של אישה נשואה, הסבר מהו החיוב מן התורה ומהו החיוב מדברי חכמים. (5 נקודות)
- ב. הפוסקים דנו בשאלת חובת כיסוי הראש של אישה נשואה בביתה.
 כיצד על האישה לנהוג בביתה בעניין זה? בתשובתך התייחס לשני מצבים. (5 נקודות)

9. גירושין

- א. על פי המדרש, תאר כיצד השכין אהרן הכהן שלום בין בני זוג. (4 נקודות)
- ב. (1) מהי התקנה של רבנו גרשום בעניין גירושין?
 (2) מדוע תיקן רבנו גרשום תקנה זו?
 (6 נקודות)

10. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

א. "יהודה בן תימא אומר הווי עז כנמר" (אבות, פרק ה', משנה כ').

הרב ישראל ליפשיץ ("תפארת ישראל") שאל: הייתכן שחכמים יאמרו לנו להתנהג כמו חיית טרף?

כתוב את תשובתו על שאלה זו.

ב. הסבר מהו שלב השידוכין.

ג. הסבר מהו "הפסק טהרה".

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שלישי (40 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מן החוברת**, ענה על ארבע מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).

11. גירושין

א. על פי המדרש, תאר כיצד השכין אהרן הכהן שלום בין בני זוג. (4 נקודות)

ב. (1) מהי התקנה של רבנו גרשום בעניין גירושין?

(2) מדוע תיקן רבנו גרשום תקנה זו?

(6 נקודות)

12. התנהלותה של משפחה

א. מדוע "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות"? (4 נקודות)

ב. פוסקים בני זמננו קבעו שנשים חייבות ללמוד תורה. כתוב שני נימוקים לחיוב זה. (6 נקודות)

13. קרבה בין האיש לאישה

א. (1) מהי מצוות עונה?

(2) כיצד מצוות עונה תורמת לקשר שבין איש לאשתו?

(6 נקודות)

ב. על פי הרמב"ם, כתוב שני דברים שאדם צריך להקפיד עליהם בזמן קיום חיי אישות. (4 נקודות)

14. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

א. "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה).

המדרש שואל מדוע כתוב בפסוק "ימים רבים", הרי מדובר רק בשבעה ימים.

מהי תשובת המדרש על שאלה זו? (3 נקודות)

ב. (1) מה עלול לקרות כאשר בני זוג פוסקים לעצמם הלכה בענייני אישות ולא פונים לרב?

(2) ציין שני בעלי תפקידים (מלבד רב) שאפשר להתייעץ איתם בענייני אישות ומשפחה.

(7 נקודות)

15. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

א. "יהודה בן תימא אומר הווי עז כנמר" (אבות, פרק ה', משנה כ').

הרב ישראל ליפשיץ ("תפארת ישראל") שאל: הייתכן שחכמים יאמרו לנו להתנהג כמו חיית טרף?

כתוב את תשובתו על שאלה זו.

ב. הסבר מהו שלב השידוכין.

ג. הסבר מהו "הפסק טהרה".

בהצלחה!